

Kabanovs underjordiska kommandocenter

Kulturnämnden 17.10.2023 § 41

Arkeologen och doktoranden Jan Fast har skickat ett brev till kulturnämnden om att lämna Hangöudds marinbas kommandörens Sergei Kabanovs underjordiska kommandocenter öppen för allmänheten. Man har känt till kommandocentret som byggdes 1941, men ingen exakt information har kvarstått om det. Sedan 2017 har Jan Fast undersökt kommandocentret med arkeologiska metoder. Flera arkeologer, arkeologistuderande, av historia och arkeologi intresserade medborgare samt skolelever från Hangö, Raseborg och Helsingfors har deltagit i utgrävningarna. Förhoppningen är att lämningarna av kommandocentralen kan förbli synliga efter utgrävningarna och därmed fungera som en turistattraktion och en plats där Hangös historia från andra världskriget skulle kunna presenteras för allmänheten.

Förslaget är att de översta tegelskikten på kommandocentralens exteriör och skiljeväggar ska lämnas synliga efter att undersökningen är klar, med avsikt att besökare ska kunna gå ner längs stigen till ruinen.

Området där kommandocentret ligger är markerat i detaljplanen som VP-1, vilket innebär park där tallskogen och landskapskaraktären ska bevaras. Det finns inget byggnadslov i området. Det krävs markägarens tillstånd för att kunna lämna det öppet. Tillståndet beviljas av stadsstyrelsen. Innan ärendet hänvisas till stadsstyrelsen bör planer utarbetas för genomförandet av turistattraktionen.

Ärendets behandling Jari Karvinen meddelade om jäv och avlägsnade sig under behandlingen av detta ärende. I stället för honom kom hans ersättare Helena Lesch-Saarinen.

Arkeolog Jan Fast berättade om grävningarna och vad som kan göras för kommandocentret.

Förslag Kulturnämnden fortsätter bereda ärendet.

Beslut Kulturnämnden fortsätter bereda ärendet.

Tilläggsuppgifter Kultudirektör Jennika Friman, 040 139 1070

Kulturnämnden 30.01.2024 § 11

Kulturdirektören har i samarbete med arkeolog Jan Fast och arkitekt Stephan Horn diskuterat alternativ för hur kommandocentret kunde lämnas synligt. En idé var att man skall kunna gå ner i bunkern, men detta kräver en 14 meter lång sluttande stig. Horn har ritat upp 3D-bilder på hur området kunde se ut. Fornlämningen lämnas öppen och runt byggs ett staket och därmed skulle det inte vara möjligt att gå ner i bunkern. Bredvid fornlämningen skulle en skylt om kommandocentret och om händelserna på Hangö Udd. Vidare bör området snyggas till, murararbete för att förstärka lämningens konstruktion, installera strålkastare och för att skydda fornlämningen ytterligare skulle ett tak vara att

föredra. Området är i sin helhet cirka 151 kvadrat och staketet bör vara minst 90 cm högt.

Det som ännu inte har diskuterats är vilken instans som skall ansvara för fornlämningen och hålla området snyggt och städat samt hur övervakningen skall skötas.

Arkeolog Jan Fasts projekt finansierar grävmaskinsarbeten, planering och förverkligande av skylten, tillverkning av infoskylten.

Syftet med att lämna kommandocentret synligt för allmänheten är för att lyfta fram historiska händelser som skett i staden.

Staden har blivit ombedd av projektet att göra ett principbeslut om kommandocentret skall lämnas synligt eller inte.

Förslag	Kulturnämnden föreslår för stadsstyrelsen att ett principbeslut görs för att fornlämningen skall lämnas synligt. För projektet görs noggrannare kostnadsberäkningar, kostnadsplan samt skötselplan.
Ärendets behandling	Jari Karvinen jävade sig och avlägsnade sig från mötet.
Beslut	Kulturnämnden beslöt föreslå för stadsstyrelsen att ett principbeslut görs för att fornlämningen skall lämnas synligt. För projektet görs noggrannare kostnadsberäkningar, kostnadsplan samt skötselplan.
Tilläggsuppgifter	Kulturdirektör Jennika Friman, 040 139 1070

Stadsstyrelsen 18.03.2024 § 62
656/12.03.03/2023

Kulturdirektören har diskuterat om Kabanovs underjordiska kommandocenter med Hangö frontmuseum gällande samarbete kring förverkligande av projektet.

Frontmuseet ställer sig positivt till ett samarbete och det diskuteras vidare ifall projektet fortskrider.

Att lämna kommandocentret synligt ger mervärde för de guidningar som hålls i badhusparken och samtidigt på ett respektfullt sätt berätta om en tid i Hangö som inte var vår.

Arkeolog Jan Fast presenterar det underjordiska kommandocentret och de möjligheter det ger att lämna den synligt.

Förslag	Kulturnämnden har föreslagit för stadsstyrelsen att den underjordiska kommandocentret lämnas synligt. Stadsstyrelsen gör ett principbeslut i frågan.
Ärendets behandling	Under diskussionen föreslog stf. stadsdirektören att stadsstyrelsen beslutar att kommandocentret lämnas synligt. Innan arbetets början ska stadsstyrelsen godkänna den slutliga planen över förverkligandet inkl. kostnadsuppskattning.
Beslut	Stadsstyrelsen beslöt enhälligt i enlighet med förslaget.

